

סיכום

מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה בחג הסוכות.

ופרש"י: **מקץ שבע שנים - בשנה ראשונה של שמיטה, שהיא שנה שמינית.**
ולמה קורא אותה שנת השמיטה? שעדיין שביעית נוהגת בה, בקציר של
שביעית היוצא למוצאי שביעית.

צריך ביאור: (א) לשם מה האריכות היתרה בדברי רש"י "בשנה ראשונה
של שמיטה, שהיא השנה השמינית" - והרי יכול היה לכתוב בפשטות "בשנה
השמינית" (כהסבר ללשון הכתוב "מקץ שבע שנים") ותו לא? (ב) מה ראה
הכתוב לרמוז כאן לכך ששמיטה נוהגת "בקציר של שביעית היוצא למוצאי
שביעית" (הלכה הנלמדת כבר מכתוב קודם - "בחריש ובקציר תשבות")?

והביאור בזה:

כוונת רש"י בדבריו היא ליישב את הקושי הבא: מדוע מגדיר הכתוב את זמן
מצות הקהל כ**סיומה** של תקופה ("מקץ שבע שנים") - והרי מטרתה של מצות
"הקהל" היא כדי לחזק את יראת ה' **בשנים הבאות** ("למען ישמעו ולמען
ילמדו ויראו את ה' אלוקיכם"), ואם-כן היה מן הראוי, לכאורה, להגדיר את
זמנה של מצוה זו כהתחלתה של התקופה ה**באה**, ולא כסיומה של התקופה
ה**קודמת**?

כדי להשיב על כך מאריך רש"י ומפרט - "בשנה ראשונה של שמיטה,
שהיא השנה השמינית": זמנה של מצות "הקהל" הוא אכן בתחילת השמיטה
החדשה, והסיבה לכך שהכתוב מכנה זאת "**מקץ שבע שנים**" היא כדי להדגיש
את העובדה ששנה ראשונה זו אינה באה בחלל ריק, אלא היא גם "השנה
ה**שמינית**", הבאה בעקבות שנת שמיטה.

הסבר הדברים: שנת השמיטה, שבה הכל פנויים מעבודת האדמה, מוקדשת
להתעלות רוחנית ולהתחזקות בלימוד התורה, ביראת ה' ובקיום המצוות;
מטרתה של מצות "הקהל" היא לנצל מצב זה של התעלות רוחנית, ולהפוך
אותו למנוף להמשך ההתעוררות וההתחזקות ביראת ה' בשנים הבאות.

לפי זה יתבאר גם המשך דברי רש"י - "ולמה קורא אותה שנת השמיטה?"
שעדיין שביעית נוהגת בה" וכו': הכתוב אינו מסתפק בציון העובדה שהשנה
השמינית באה לאחר שנת השמיטה ("מקץ שבע שנים"), אלא הוא מוסיף
ורומז לכך שחלק מהלכותיה של שנת השמיטה נמשכות עדיין **בשנה השמינית**
עצמה, עובדה המחזקת עוד יותר את השפעתה של שנת השמיטה על מצות
"הקהל".

ומכאן יש ללמוד - בדרך ההלכה - שמצות הקהל תלויה בקיום מצות השמיטה בשנה הקודמת, ובזמן שמצות שמיטה אינה מדאורייתא - גם מצות הקהל אינה מדאורייתא.

על יסוד קשר זה בין מצות שמיטה למצות הקהל ניתן לבאר (בפנימיות העניינים) את תוכן הפרשיות שקורא המלך במעמד זה:

תכליתה של מצות שמיטה היא הכרה באדנותו של הקב"ה על העולם. הכרה זו מורכבת משלושה פרטים: (א) שביתת האדם - הכרה באדנותו של הקב"ה על האדם; (ב) שביתת הארץ - הכרה באדנותו של הקב"ה על הטבע; (ג) הפקרת הפירות - הכרה בבעלותו של הקב"ה על רכוש האדם.

שלושה פרטים אלה מקבילים לפרשיות הנקראות במעמד הקהל: (א) פרשת שמע (קבלת עול מלכות שמים) - הכרה באדנותו של הקב"ה על האדם; (ב) פרשת והיה אם שמוע ("ונתתי מטר ארצכם בעתו" וגו') - הכרה באדנותו של הקב"ה על הטבע; (ג) פרשיות "עשר תעשר" ו"כי תכלה לעשר" - הכרה בבעלותו של הקב"ה על רכוש האדם.